

Trends in aanvullend onderwijs

Resultaten van de monitor 2023

In 2023 is voor de derde keer de monitor aanvullend onderwijs uitgevoerd. Hierbij is gekeken naar schooljaar 2022-2023. Het onderzoek ging in op het aanbod, gebruik en de kosten van aanvullend onderwijs op scholen binnen het funderend onderwijs. Ook de rol van gemeenten rondom aanvullend onderwijs is onderzocht.

Het onderzoek

485 po-schoolvestigingen en 150 vo-schoolvestigingen

vulden een vragenlijst in

4.919 ouders

vulden een vragenlijst in

4 schoolbeschrijvingen

waarin wordt beschreven hoe scholen vormgeven aan aanvullend onderwijs

115 gemeenten

vulden een vragenlijst in. 7 van hen namen deel aan een focusgroep

Definitie van aanvullend onderwijs

Onderwijsondersteuning buiten de reguliere schooltijd (onderwijstijd), georganiseerd door scholen, bedrijven, maar ook door bekenden (zoals familie, vrienden of burens), gratis of betaald, om de schoolloopbaan van kind(eren) te ondersteunen.

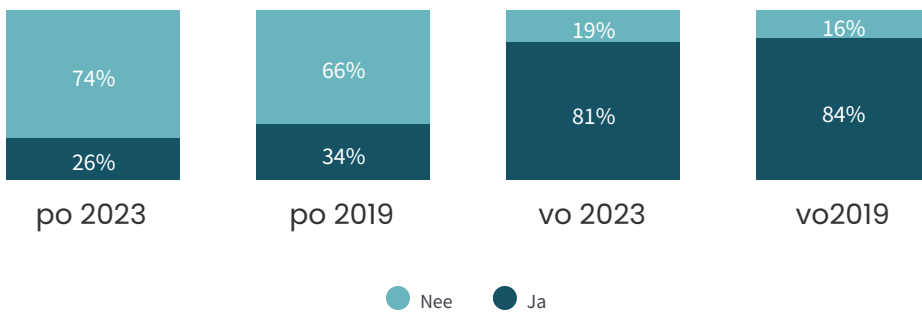
Acht belangrijkste conclusies

1 Het aanbod van aanvullend onderwijs op scholen is licht gedaald

Een kwart van de po scholen en acht op de tien vo scholen biedt aanvullend onderwijs buiten de reguliere lessen.

Het **po** biedt vooral:

- Ondersteuning bij specifieke onderwijsbehoefte (10%)
- Bijles (9%)
- Studievaardigheidstraining (3%)

Het **vo** biedt vooral:

- Huiswerkbegeleiding (61%)
- Examentraining (45%)
- Extra ondersteuning bij specifieke onderwijsbehoefte (44%)
- Bijles (39%)
- Lente-/zomerschool (13%)

2 Het po betreft vaker externe partijen bij het aanbod op school dan het vo

van de **po** scholen werkt samen met externe partijen, vooral om:

- Expertise op het gebied van maatwerk binnen te halen (46%)
- Eigen leraren te ontlasten (41%)

van de **vo** scholen werkt samen met externe partijen, vooral om:

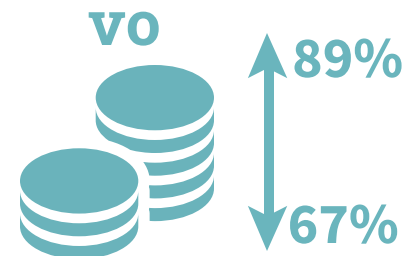
- Eigen leraren te ontlasten (62%)
- De regie te behouden (43%)

3

Vooraf in het vo dragen scholen zelf de kosten, waaraan middelen vanuit het NP Onderwijs in belangrijke mate hebben bijgedragen

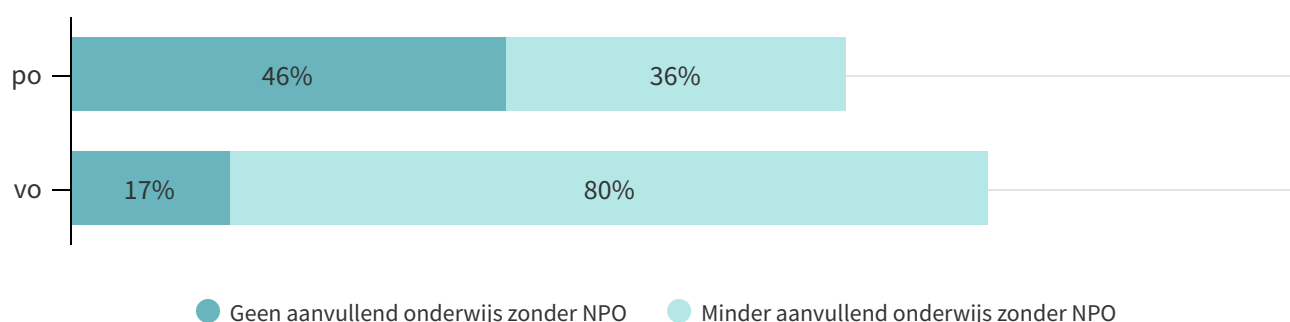
In het **vo** worden de kosten voor aanvullend onderwijs vaker volledig zelf gedragen dan in het **po**, afhankelijk van het type aanbod.

In het **po** dragen **ouders** beduidend vaker zelf bij aan het betalen van aanvullend onderwijs.

Veel scholen (po: 47%, vo: 90%) gebruiken de middelen uit het **Nationaal Programma Onderwijs** om aanvullend onderwijs te bekostigen...

... zonder deze middelen zouden scholen minder of geen aanvullend onderwijs aan kunnen bieden.

4

Scholen stimuleren leerlingen minder om gebruik te maken van aanvullend onderwijs

Scholen maken zelden actief reclame voor externe organisaties of aanbod van aanvullend onderwijs.

Wat doen scholen wel?

- Ouders stimuleren om met hun kind te oefenen
- Oefenmateriaal voor thuis meegeven

Dit gebeurt beduidend vaker en structureler in het **po** dan in het **vo**.

5

De Wet vrijwillige ouderbijdrage heeft (nog) niet geleid tot een toegankelijker aanbod

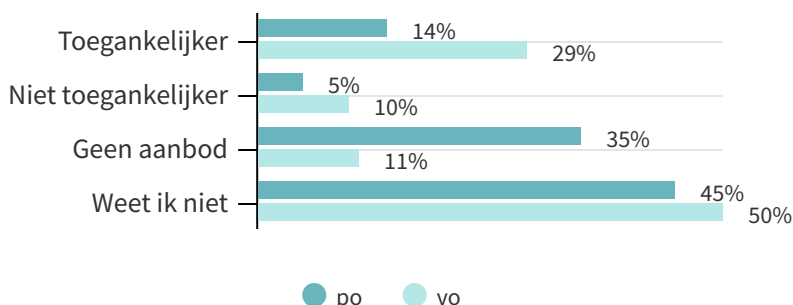
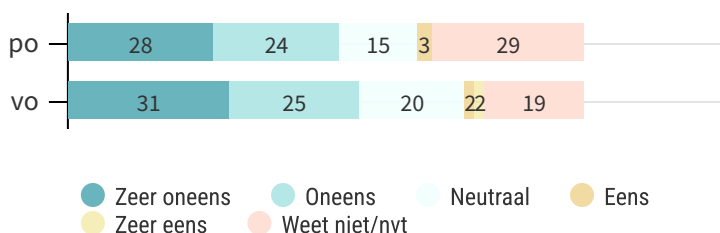
Volgens deze wet mogen leerlingen niet uitgesloten worden van deelname aan activiteiten georganiseerd door de school, ongeacht of de vrijwillige ouderbijdrage is betaald.

maar...

Opleidingsniveau en inkomen van ouders doen er nog steeds toe.
Kinderen van ouders met een hoog opleidingsniveau of hoog inkomen maken vaker gebruik van betaald aanvullend onderwijs.

Daarnaast geven schoolleiders niet eenduidig aan dat het aanbod toegankelijker is geworden door de wet...

... en ook ouders zien vaak geen duidelijk verschil.

6 Deelname aan aanvullend onderwijs is nog steeds gebruikelijker in het vo dan in het po, maar deelname aan betaalde vormen van aanvullend onderwijs is afgenomen

po 1% van de leerlingen neemt deel aan **betaald** aanvullend onderwijs
5% van de leerlingen neemt deel aan **onbetaald** aanvullend onderwijs

vo Er is veel variatie in het gebruik van verschillende soorten aanvullend onderwijs tussen **niveaus** op het vo:

- Havoleerlingen gebruiken het meest betaald aanvullend onderwijs en vmbo-leerlingen het minst
- Over alle leerjaren heen volgt **10%** van de havoleerlingen, **8%** van de vwo-leerlingen en **5%** van de vmbo-leerlingen betaalde bijles

Zowel in het po als in het vo is het aandeel leerlingen dat gebruikmaakt van onbetaald aanvullend onderwijs iets groter dan het aandeel dat gebruikmaakt van betaald aanvullend onderwijs.

3 motieven voor ouders om te kiezen voor aanvullend onderwijs

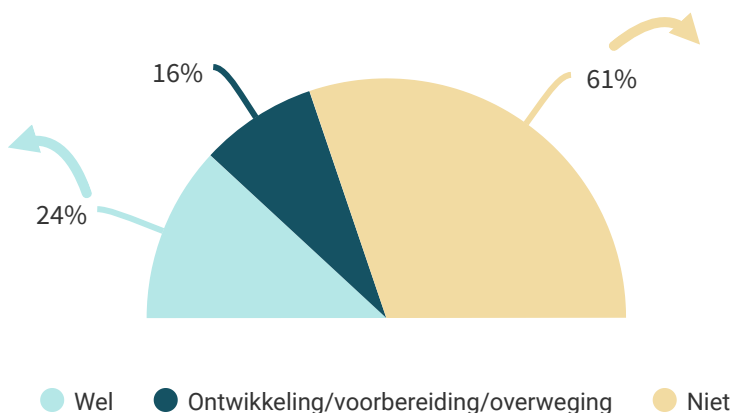
- Hun kind krijgt te weinig aandacht op school
- Aanvullend onderwijs biedt ondersteuning die thuis niet geboden kan worden
- Ouders vinden de onderwijskwaliteit van het reguliere onderwijs niet voldoende; ouders wiens kind betaald aanvullend onderwijs volgt zijn significant negatiever.

7 Gemeenten voeren (nog) niet op grote schaal beleid op aanvullend onderwijs

Slechts een kwart van de gemeenten heeft op dit moment beleid op aanvullend onderwijs.

Waarom **wel**?

- Bijdragen aan het bevorderen van gelijke kansen (90%)
- Stimuleren van brede talentontwikkeling (61%)
- Creëren van een gelijk (toegankelijk) aanbod voor alle leerlingen (49%)

Waarom **niet**?

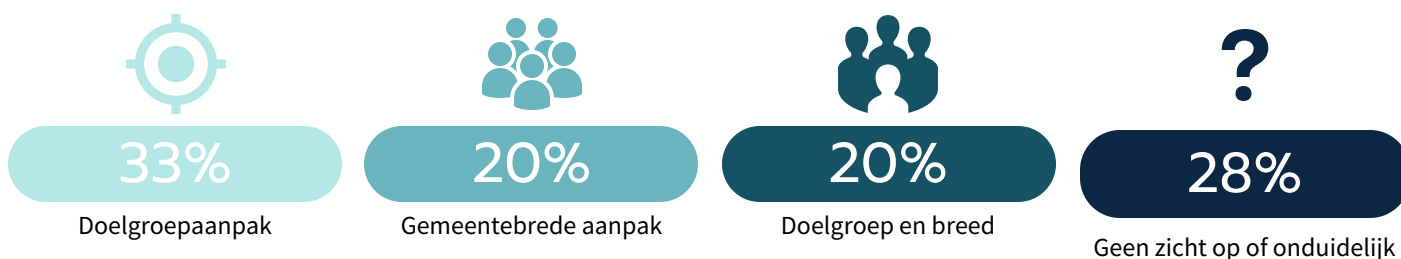
- Op een andere manier aan gelijke kansen bijdragen (54%)
- Scholen krijgen zelf middelen vanuit het Rijk (51%)
- Dit thema is een verantwoordelijkheid van het onderwijs (46%)

8 Gemeenten die beleid voeren op aanvullend onderwijs, spelen vaak een beperkte rol

Gemeenten spelen vooral een **faciliterende rol**, dit gebeurt het meest op **financieel** gebied door het verstrekken van budgetten en subsidies aan scholen of samenwerkingspartijen (bibliotheken, welzijnsorganisaties).

Gemeenten hanteren verschillende soorten aanpak met het beleid op aanvullend onderwijs:

Dit onderzoek is uitgevoerd door SEO Economisch Onderzoek en Sardes in opdracht van het ministerie van OCW.

Meer weten? *informatie waar het rapport te vinden is?*